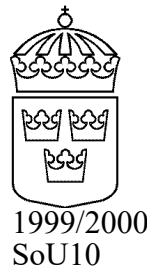

Socialutskottets betänkande

1999/2000:SoU10

Vissa narkotikafrågor m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tolv yrkanden om olika narkotikafrågor m.m. från den allmänna motionstiden 1999.

Utskottet är liksom tidigare enigt beträffande narkotikapolitikens mål och inriktning. Utskottet står fast vid att målet är att skapa ett narkotikafritt samhälle. Utskottet vidhåller inställningen att narkotikapolitiken bl.a. måste bygga på en kombination av olika förebyggande insatser. Utskottet anser därmed att det är särskilt angeläget att kraftfullt motverka ungdomars narkotikaanvändning. Utskottet vidhåller därmed också att det är synnerligen angeläget att regeringen med kraft fortsätter att bekämpa alla krav på legalisering av narkotika och liberalisering av narkotikapolitiken, såväl nationellt som på det internationella planet. Sverige måste fortsätta att aktivt driva sin inställning i narkotikafrågor internationellt, bl.a. inom FN, Europarådet, EU och i det nordiska samarbetet.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande vad gäller försöksverksamheten med rena sprutor m.m. Mot bakgrund av frågans tidigare behandling och i anledning av framför allt tidsutdräkten kräver utskottet att det mycket skyndsamt görs en slutlig utvärdering som är hållbar bl.a. i vetenskapligt hänseende för ett slutligt ställningstagande om den aktuella försöksverksamheten skall fortsätta. I en reservation har m-, kd-, c- och mp-ledamöterna uttryckt att det är hög tid att försöksverksamheten avbryts.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Motionerna

1999/2000:So226 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp) vari yrkas

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om narkotika.

1999/2000:So249 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en lagändring för att klassa GHB som en hälsofarlig vara.

1999/2000:So295 av Dan Ericsson (kd) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till såväl kortsiktiga som långsiktiga åtgärder för att hejda missbruket av rökheroin som nu spritt sig i hela vårt land.

1999/2000:So312 av Ingvar Eriksson och Maud Ekendahl (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekonomiska garantier för Dopinglaboratoriet och Dopingjouren.

1999/2000:So453 av Monica Green och Carina Ohlsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det nödvändiga drogöbyggande arbetet.

1999/2000:So475 av Thomas Julin m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en skyndsam förändring av lagen så att GHB kan stoppas.

1999/2000:So493 av Lars Gustafsson m.fl. (kd) vari yrkas

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om narkotikaförebyggande arbete.

1999/2000:Ju906 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förbättra informationen till föräldrar om narkotikamissbrukets symtom och verkningar.

1999/2000:Ju908 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om information till föräldrar,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om heroinprojekt,

5. att riksdagen beslutar avbryta pågående verksamhet med utdelning av fria sprutor till narkotikamissbrukare i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Kr509 av Kent Olsson m.fl. (m) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antidopingverksamheten.

Ärendets beredning i utskottet

Företrädare från Dopingjouren har vid utskottssammanträde den 8 februari 2000 lämnat information om dopingmissbruk och om jourens verksamhet.

Utskottet

Den narkotikapolitiska inriktningen och förebyggande arbete
m.m.

Motioner

I *motion 1999/2000:Ju908 av Gun Hellsvik m.fl. (m)* yrkas tillkännagivande om information till föräldrar (*yrkande 1*). Motionärerna anför att föräldrar

ofta har bristfälliga kunskaper om narkotika, dess symtom och verkningar. Möjligheterna att på ett tidigt stadium upptäcka ett bruk är störst om föräldrarna har tillräckliga kunskaper. Enligt motionärerna är det hög tid att regeringen tar de initiativ som behövs för att informationsinsatser gentemot föräldrar omgående skall kunna sättas in. Ett i stort likalydande yrkande framförs även i *motion 1999/2000:Ju906 av Gun Hellsvik m.fl. (m) (yrkande 4)*. I *motion 1999/2000:Ju908 av Gun Hellsvik m.fl. (m)* begärs tillkännagivande om heroinprojektet (*yrkande 4*). Motionärerna anför att det bland vissa forskargrupper i dag läggs stor kraft på att plädera för en ändring av den svenska narkotikapolitiken. Det schweiziska heroinprojektet framställs som en förebild, och en schweizisk friserad rapport används som argument. Om propagandan för projekt av det schweiziska slaget får stå oemotsagd kommer attityderna i Sverige på sikt att förändras på samma sätt som skett i Schweiz. Motionärerna anser att det är väsentligt att Sverige agerar med kraft i de organ där dessa frågor behandlas, och regeringen bör föra upp denna fråga på EU:s dagordning och även agera inom FN:s ram.

I *motion 1999/2000:So493 av Lars Gustafsson m.fl. (kd)* yrkas tillkännagivande om narkotikaförebyggande arbete (*yrkande 11*). Enligt motionärerna får ingen kraft sparas för att uppnå målet om ett narkotikafritt samhälle. Skolans roll som normöverförare och informatör även på detta område kan inte nog betonas. Ideella organisationer som arbetar med narkotikafrågor är värda allt stöd från samhällets sida och deras kunskap borde utnyttjas mer av samhället. Samverkan mellan olika kompetenser och instanser är viktig. Vid narkotikabekämpning räcker inte enbart lokalt och nationellt arbete, utan även ett omfattande internationellt samarbete är nödvändigt för att stoppa narkotikaflödet.

I *motion 1999/2000:So295 av Dan Ericsson (kd)* begärs att riksdagen hos regeringen begär förslag till såväl kortsiktiga som långsiktiga åtgärder för att hejda missbruket av rökheroin som nu spritt sig i hela vårt land. Enligt motionären är det mycket illavarslande att det tunga narkotikamissbruket sedan rökheroinet introducerades 1996 på kort tid har ökat i hela landet.

I *motion 1999/2000:So226 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)* begärs tillkännagivande om narkotika (*yrkande 19*). Motionärerna ser när det gäller narkotikamissbruk allvarligt på utvecklingen. De liberaliseringstendenser som ses ute i Europa är djupt oroande liksom de rapporter som kommer om ökad acceptans av haschbruk bland ungdomar. Likaså är det allvarligt att nyrekryteringen till mera regelbundet narkotikamissbruk bland socialt marginaliserade ungdomar tycks öka. De politiska partierna är överens om att målet är ett narkotikafritt samhälle och tar avstånd från de liberaliseringsförsök som görs ute i Europa. Det är en politik vi skall fortsätta att föra.

I *motion 1999/2000:So453 av Monica Green och Carina Ohlsson (s)* yrkas tillkännagivande om det nödvändiga drogförebyggande arbetet. Enligt motionärerna har förutsättningarna för den svenska alkohol- och narkotikapolitiken förändrats i ett hastigt tempo under 1970-, 1980- och 1990-talen. I och med EU-inträdet har förutsättningarna förändrats dramatiskt. Enligt motionärerna är visioner och verklighet två viktiga ingredienser i ett drogförebyg-

gande arbete. Det drogförebyggande arbetet måste få en högre status än vad det har i dag. Föreningslivet och kommunala verksamheter som fritid, skola, barnomsorg och socialtjänst måste få större möjligheter att på ett tidigt stadium jobba med barns och ungdomars attityder till droger. Motionärerna är övertygade om vikten av en statushöjning och prioritering av arbetet för att förebygga användandet av olika typer av droger. Ett drogförebyggande program måste ta sitt ursprung ur en helhetssyn och måste sträcka sig över alla sektorer i samhället utan vattentäta skott mellan myndigheter eller organ.

Bakgrund

Utskottet har vårvintern 1999 med anledning av regeringens skrivelse 1998/99:172 En narkotikapolitisk redogörelse behandlat motioner om den svenska narkotikapolitiken i *betänkande 1998/99:SoU4 Narkotikapolitik*. I sin bedömning (s. 11 f.) anförde utskottet bl.a. följande.

Målet för den svenska narkotikapolitiken är att skapa ett narkotikafritt samhälle. Narkotikapolitiken måste bl.a. bygga på en kombination av olika förebyggande insatser. Utskottet anser att det är särskilt angeläget att kraftfullt motverka ungdomars narkotikaanvändning. Det behövs kraftfulla insatser för att vända trenden mot ett ökande intresse för narkotika och ett ökande missbruk bland ungdomar. Viktigt i detta sammanhang är samverkan mellan olika lokala organ och organisationer, en god samordning av insatserna samt ett levande och ensträget engagemang från samhällets, från föräldrars och från frivilligorganisationers sida. Lika viktigt är det att informera ungdomar och deras föräldrar om narkotika och narkotikamissbrukets symtom och verkningar och i det sammanhanget verka för attitydförändringar.

Narkotikakommissionen har, som en av sina särskilda uppgifter, att utvärdera och föreslå åtgärder för att stärka och effektivisera det drogförebyggande arbetet.

Den illegala narkotikahandlingen är ett stort och växande problem för världssamfundet som endast kan lösas med internationellt samarbete. Den globala utvecklingen av narkotikahandeln som pågår och den påverkan utvecklingen har för Sveriges del, framför allt vad gäller dagens ungdomar, inger oro. Utskottet delar regeringens uppfattning att Sveriges internationella narkotikapolitik måste vara tydlig, konsekvent och långsiktig. Sveriges restriktiva narkotikapolitik ligger till grund för det internationella engagemanget. Sverige deltar sedan länge mycket aktivt i det internationella samarbetet på detta område. Utskottet vidhåller också att det är synnerligen angeläget att regeringen med kraft fortsätter att bekämpa alla krav på legalisering av narkotika och liberalisering av narkotikapolitiken, såväl nationellt som på det internationella planet. Sverige måste fortsätta att aktivt driva sin inställning i narkotikafrågor internationellt, bl.a. inom FN, Europarådet, EU och i det nordiska samarbetet. En nödvändig förutsättning för framgång i det internationella arbetet är att våra insatser nationellt är framgångsrika och att vi kan visa på en enig restriktiv inställning i frågan. Riksdagen har de två senaste åren givit regeringen till känna vad ett enligt socialutskottet anförda om narkotikapolitikens mål och inriktning samt om Sveriges insatser mot narkotikan på internationell nivå. Utskottet vidhåller sin inställning.

De synpunkter som framfördes i de aktuella motionerna ansåg utskottet överensstämma i stort med utskottets tidigare uttalanden samt med de syn-

punkter regeringen framfört i skrivelsen i motsvarande del. Motionerna avslogs. Utskottet var enigt i denna del. Riksdagen följde utskottet (rskr. 1998/99:138).

I *budgetpropositionen 1999/2000:1 (utg.omr. 9)* anför regeringen bl.a. följande slutsatser rörande narkotikapolitiken (s. 101 f.).

Trots rapporter om ett ökat experimenterande med droger i ungdomsgrupper och rapporter om ändrade attityder till narkotika är narkotikamissbrukets omfattning i Sverige relativt begränsat, både i jämförelse med 1970-talet och i ett internationellt perspektiv. Det finns dock anledning att ta utvecklingen på allvar. Genomgripande politiska, tekniska, ekonomiska och sociala förändringar har starkt påverkat eller förändrat tillvaron för stora grupper människor samtidigt som toleransen mot narkotika har ökat på många håll i världen. Risker att ett nyfikat experimenterande med droger skall leda till ett mer permanent bruk som leder till ett beroende kan inte negligeras.

Tillgången till narkotika i samhället är god och priserna relativt låga. Olika undersökningar pekar på att fler unga prövar eller vill pröva narkotika och att nyrekryteringen till tungt missbruk tycks ha ökat. Sammantaget innebär utvecklingen att förebyggande insatser samt rehabilitering skall ha fortsatt hög prioritet. Det är både fråga om generella förebyggande insatser för ungdomar för att stärka motståndet mot droger samt riktade insatser och intervention bland ungdomar som löper särskilt stor risk att utveckla missbruk och beroende. Utvecklingen kommer också av allt att döma kräva stärkta insatser för att tillgodose rehabiliteringsbehovet hos en liten grupp etablerade och socialt belastade missbrukare.

FN:s narkotikakonventioner utgör en stabil grund för det internationella samarbetet och den internationella kontrollen av narkotika. Genom samarbete inom både FN och EU har polis och tull förbättrat sina möjligheter att begränsa utbudet av narkotika. Sverige bör även fortsättningsvis ha en framträdande roll i det internationella samarbetet. Detta samarbete är utomordentligt betydelsefullt, inte minst mot bakgrund av den pågående europeiska integrationen och de genomgripande förändringarna i Central- och Östeuropa.

Narkotikakommisionen (dir. 1998:18) skall inom ramen för sitt uppdrag lägga förslag som skall stärka Sveriges internationella arbete. Utgångspunkten är att narkotikaproblemet är globalt till sin karaktär och därför kräver ett vittgående internationellt samarbete för att kunna få en lösning.

Regeringen har i budgetpropositionen (utg.omr. 9) vidare anfört (s. 99) att det under 1990-talet rapporterats om tendenser till ett ökat missbruk av rökheroin. I samma proposition (utg.omr. 4, s. 52) anför regeringen även att många cannabissmissbrukare rapporteras ha övergått till att även missbruka rökheroin, en drog som blivit allt vanligare bland ungdomar.

Nationella folkhälsokommittén har i sitt delbetänkande *Hälsa på lika villkor – andra steget mot nationella folkhälsomål (SOU 1999:137)* bl.a. presenterat preliminära mål och strategier vad gäller narkotika. Enligt kommittén måste nyrekryteringen av missbrukare minska. Kommunernas arbete med att få ner missbruket bör effektiviseras på ett sådant sätt att nyrekrytering av narkotikamissbrukare kan minska. Vidare skall fler missbrukare förmås att upphöra med sitt missbruk. Kommunens socialtjänst bör utveckla såväl öppenvård som sluten vård för att fler missbrukare skall förmås att sluta med sitt miss-

bruk. Slutligen skall tillgången på narkotika minska. Samverkan mellan tull, polis och andra berörda myndigheter skall utvecklas och fördjupas såväl nationellt som internationellt. Kommittén avser att remittera betänkandet genom egen försorg till olika organ inom folkhälsoområdet. Ett slutbetänkande avses att överlämnas till regeringen hösten år 2000.

Regeringen har tillsatt en *organisationskommitté* som skall se över Folkhälsoinstitutets verksamhet (dir. 1999:56). Utgångspunkten är att Folkhälsoinstitutet skall ombildas till en myndighet med mer stabslänkande uppgifter samt att myndigheten kan komma att få utvidgade uppgifter inom alkohol- och narkotikaområdet. Kommitténs uppdrag skall redovisas senast den 1 juni år 2000. Den ombildade myndigheten beräknas kunna vara i funktion den 1 juli år 2001.

Utskottets bedömning

Ett enigt socialutskott har de senaste åren mycket klart uttalat sin inställning vad gäller narkotikapolitikens mål och inriktning, senast i betänkande 1998/99:SoU4. Utskottet vidhåller denna inställning. Det är vidare utskottets uppfattning att såväl Narkotikakommissionens som Nationella folkhälsokommitténs arbete kommer att stärka Sveriges nationella och internationella arbete mot narkotika. De synpunkter som framförs i motionerna So226 (fp) yrkande 19, So295 (kd), So453 (s), So493 (kd) yrkande 11, Ju906 (m) yrkande 4 och Ju908 (m) yrkandena 1 och 4 överensstämmer i stort med utskottets tidigare uttalanden och det pågående arbetet i olika nationella och internationella sammanhang. Motionerna är därmed i huvudsak tillgodosedda.

Åtgärder mot GHB

I *motion 1999/2000:So249 av Birgitta Sellén m.fl. (c)* begärs tillkännagivande om en lagändring för att klassa GHB som en hälsofarlig vara.

I *motion 1999/2000:So475 av Thomas Julin m.fl. (mp)* yrkas tillkännagivande om en skyndsam förändring av lagen så att GHB kan stoppas. Som motionärerna ser det, finns det inte ytterligare utrymme att vänta på åtgärder mot GHB och liknande preparat som är uppenbara hot mot många ungdomars liv och hälsa.

Regeringen har den 13 januari 2000 beslutat om en ändring i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika som innebär att det smärtstillande medlet GHB (gamma-hydroxi-butyrat) klassas som narkotika enligt narkotikastrafflagen (1968:64). Förändringen som trätt i kraft den 1 februari 2000 innebär att i princip all befattning med GHB är kriminaliserad från samma tidpunkt.

Genom en förordningsändring, som trätt i kraft innevarande månad, har GHB narkotikaklassats och kan nu bekämpas med hjälp av narkotikastrafflagen. Motionerna So249 (c) och So475 (mp) får därigenom anses vara tillgodosedda, varför dessa avstyrks.

Dopinglaboratoriet och Dopingjouren

Motioner

I motion 1999/2000:So312 av Ingvar Eriksson och Maud Ekendahl (m) begärs tillkännagivande om ekonomiska garantier för Dopinglaboratoriet och Dopingjouren. Motionärerna anför att kampen mot dopning i flera decennier har varit en av idrottens viktigaste trovärdighetsfrågor. Dopningsmissbruket är i dag emellertid inte bara en idrottsfråga utan lika mycket en allmän folkhälsofråga.

I motion 1999/2000:Kr509 av Kent Olsson m.fl. (m) yrkas tillkännagivande om antidopningsverksamheten (yrkande 9). Enligt motionärerna har kampen mot dopning i flera decennier varit en av idrottens viktigaste trovärdighetsfrågor. I dag är dopningsmissbruket emellertid inte bara en idrottsfråga utan lika mycket en allmän folkhälsofråga. Motionärerna anser att såväl Dopingjouren som Dopinglaboratoriets fortsatta existens bör tryggas.

Bakgrund

Kulturutskottet har vad gäller Dopinglaboratoriet i sitt *betänkande 1999/2000:KrU3 En idrottspolitik för 2000-talet – folkhälsa, folkrörelse och underhållning m.m.* anført bl.a. följande (s. 10).

Kulturutskottet har erfarit att regeringen fr.o.m. år 2000 avser att avsätta ytterligare 4,4 miljoner kronor per år till arbetet mot dopning. Av dessa medel avses 3,5 miljoner kronor omfördelas inom ramen för anslaget Stöd till idrotten. Resterande medel på 900 000 kronor, som regeringen avser att avsätta till Dopingjouren, skall finansieras inom Socialdepartementets ansvarsområde.

Av de tillskjutna medlen om totalt 4,4 miljoner kronor skall enligt regeringen 1,5 miljoner kronor årligen användas för att långsiktigt säkra en bra utveckling för Dopinglaboratoriet. Regeringen anför i sitt uttalande att härigenom säkras Dopinglaboratoriets fortsatta verksamhet och höga kvalitet, vilket innebär en fortsatt IOK-ackreditering genom en godkänd ISO-standard. Vidare anför regeringen att den förstärkta resurstilldelningen ger laboratoriet ökade möjligheter till forskning, utveckling och vidareutbildning av personal för att även fortsättningsvis vara ett av världens högst ansedda dopningslaboratorier.

De aktuella motionerna ansågs tillgodosedda och avstyrktes.

När det gäller Dopingjouren anförde kulturutskottet bl.a. följande (s. 12).

Som kulturutskottet angivit i avsnittet ovan avser regeringen tillskjuta 4,4 miljoner kronor till arbetet mot dopning. Av de tillskjutna medlen om 4,4 miljoner kronor för år 2000 skall 900 000 kronor gå till Dopingjourens verk-

samhet. Enligt regeringen pågår inom Socialdepartementet ett arbete med att fr.o.m. år 2000 säkerställa ett finansiellt stöd till verksamheten, som långsiktigt skall säkra Dopingjourens framtid.

Dopingjouren har genom sin fleråriga verksamhet och sin centrala roll samlat en stor kunskap och byggt upp en för landet unik kompetens och överblick som enligt utskottets uppfattning är av stort värde i antidopningsarbetet. Att frågan om en finansiering nu kommer att bli löst är därför enligt utskottets uppfattning mycket positivt.

Utskottet ansåg att regeringens uttalade avsikt att tillskjuta ytterligare medel till Dopingjouren borde tillgodose önskemålen i motionerna, varför dessa avstyrktes. Riksdagen följde utskottet (rskr. 1999/2000:52).

Utskottets bedömning

Dopinglaboratoriets och Dopingjourens verksamhet, erfarenhet och kunskaper är av stor betydelse för arbetet mot dopningsmissbruket i samhället. Enligt utskottet är det därför glädjande att regeringen avser att finansiellt trygga laboratoriets och jourens verksamhet. Motionerna So312 (m) och Kr509 (m) yrkande 9 får därmed anses i huvudsak tillgodosedda och avstyrks därför.

Försöksverksamheten med rena sprutor m.m.

Motion

I motion 1999/2000:Ju908 av Gun Hellsvik m.fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar avbryta pågående verksamhet med utdelning av fria sprutor till narkotikamissbrukare i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkande 5). Enligt motionärernas bestämda uppfattning är det motstridigt att förena Sveriges riksdags beslut om totalförbud mot all icke-medicinsk hantering av narkotika med en verksamhet som går ut på att dela ut verktygen för att kunna injicera narkotika. En fortsatt utbytesverksamhet med rena sprutor och kanyler till narkotikamissbrukare i Sverige skapar osäkerhet både här hemma och i Europa om vad svensk narkotikapolitik egentligen står för.

Bakgrund och tidigare behandling

Den pågående försöksverksamheten med begränsade utbytesprogram rörande sprutor och kanyler började i Lund 1986 och i Malmö 1987. Syftet med verksamheten är att förse injektionsmissbrukare med rena sprutor och kanyler för att de skall kunna undvika hiv och andra blodburna infektioner. I regeringens skrivelse 1988/89:94 redogjordes för de villkor som borde gälla för verksamheten och anfördes bl.a. att de projekt som skulle ingå i försöksverksamheten borde granskas i vetenskapligt hänseende för att säkerställa att en utvärdering av effekter på smittspridning och narkotikamissbruket kunde göras. I betänkande 1988/89:SoU21 delade utskottet regeringens bedömning. Utskottet anförde bl.a. också att försöksverksamheten inte fick göras mer omfattande än vad som var absolut nödvändigt för att tillgodose kraven på vetenskaplighet. Riksdagen gjorde samma bedömning som utskottet (prot.

1988/89:105). Utskottet behandlade därefter försöksverksamheterna i början av 1990-talet vid ett flertal tillfällen. Vid i princip samtliga dessa tillfällen har motioner väckts med krav på att verksamheten skulle avbrytas. En utvärdering av försöksverksamheterna i Lund och Malmö överlämnades av Socialstyrelsen 1993 till regeringen. Styrelsens slutsats var att det inte gått att få något entydigt svar på vilka effekter försöksverksamheten haft på spridningen av hiv eller missbruksutvecklingen. En fortsatt hantering av sprututbytet borde beslutas av regering och riksdag. Regeringen anförde i skrivelse 1995/96:1 att det inte fanns skäl att stoppa försöksverksamheterna. Sprututbytet skulle dock endast tillämpas inom ramen för särskilda program och i samverkan med socialtjänsten. Regeringen anförde vidare bl.a. att Socialstyrelsen inom ramen för sitt tillsynsansvar aktivt fick följa och utvärdera verksamheterna. I sitt *betänkande 1995/96:SoU5 Narkotikafrågor* delade utskottet regeringens uppfattning att den pågående försöksverksamheten inte borde avbrytas. Utskottet förutsatte också att Socialstyrelsen förstärkte sina resurser för att fortlöpande följa verksamheterna och utvärdera dessa. Utskottet behandlade i betänkandet flera motioner bl.a. med innebörd att verksamheterna skulle avbrytas. Riksdagen delade utskottets bedömning (rskr. 1995/96:26). Socialstyrelsen inspekterade verksamheterna år 1996. En inspektionsrapport publicerades 1997. Socialutskottet behandlade våren 1998 i *betänkande 1997/98:SoU12 Hälso- och sjukvårdsfrågor* yrkanden om avbrytande av försöksverksamheten. Utskottet ansåg det angeläget att Socialstyrelsen gjorde en slutlig utvärdering av försöksverksamheten som underlag för ställningstagande från regeringens och riksdagens sida om utbytesverksamhet med rena sprutor. Motionerna avstyrktes. En reservation från m, kd, c och mp med innebörd att verksamheten borde avbrytas snarast fogades till betänkandet. Riksdagen delade utskottets bedömning (rskr. 1997/98:183). Infektionskliniken vid Universitetssjukhuset i Malmö utvärderade 1998 verksamheten i Malmö. En första delrapport översändes till Socialstyrelsen under hösten 1998. Utskottet uttalade sig därefter vintern 1999 i *betänkande 1998/99:SoU4 Narkotikapolitik* med anledning av motionsyrkanden i saken åter om den aktuella försöksverksamheten. Utskottet krävde att Socialstyrelsens slutliga utvärdering av försöksverksamheten inom kort skulle genomföras. Aktuella motioner avstyrktes. Till betänkandet fogades en reservation från m, kd, c och mp med innebörd att verksamheten skulle avbrytas. Riksdagen följde utskottet (rskr. 1998/99:138).

Från *Socialstyrelsen* har inhämtats att utvärderingen nu ligger inom ramen för det arbete som en arbetsgrupp för övergripande missbruksprogram genomför. Socialstyrelsen har ännu inte formulerat några slutsatser av den delrapport som hösten 1998 inkom från Malmöprojektet.

Utskottets bedömning

Mot bakgrund av frågans tidigare behandling och i anledning av framför allt tidsutdräkten kräver utskottet att det mycket skyndsamt görs en slutlig utvärdering som är hållbar bl.a. i vetenskapligt hänseende för ett slutligt ställningstagande om den aktuella försöksverksamheten skall fortsätta. Vad ut-

skottet nu anført bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.
Motion Ju908 (m) yrkande 5 avstyrks.

1999/2000:SoU10

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *den narkotikapolitiska inriktningen m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:So226 yrkande 19,
1999/2000:So295, 1999/2000:So453, 1999/2000:So493 yrkande 11,
1999/2000:Ju906 yrkande 4 och 1999/2000:Ju908 yrkandena 1 och 4,
2. beträffande *GHB*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:So249 och 1999/2000:
So475,
3. beträffande *Dopinglaboratoriet och Dopingjouren*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:So312 och 1999/2000:
Kr509 yrkande 9,
4. beträffande *försöksverksamheten med rena sprutor m.m.*
att riksdagen dels avslår motion 1999/2000:Ju908 yrkande 5, dels som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.
res. (m, kd, c, mp)

Stockholm den 22 februari 2000

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

I beslutet har deltagit: Ingrid Burman (v), Chris Heister (m), Susanne Eberstein (s), Margareta Israelsson (s), Rinaldo Karlsson (s), Chatrine Pålsson (kd), Leif Carlson (m), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Conny Öhman (s), Rolf Olsson (v), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Thomas Julin (mp), Kenneth Johansson (c), Kerstin Heinemann (fp), Catherine Persson (s) och Kent Härstedt (s).

Reservation

Försöksverksamheten med rena sprutor m.m. (mom. 4)

Chris Heister (m), Chatrine Pålsson (kd), Leif Carlson (m), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Thomas Julin (mp) och Kenneth Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets betänkande som på s. 9 börjar med ”Mot bakgrund” och på s. 10 slutar med ”yrkande 5 avstyrks” bort ha följande lydelse:

I Sverige finns en bred enighet om att målet om ett narkotikafritt Sverige ligger fast. Skall vi med trovärdighet kunna driva denna linje även inom EU

och FN bör vi enligt utskottet också visa detta i praktisk handling. Sedan 1986 bedrivs emellertid en försöksverksamhet med utdelning av fria sprutor till narkotikamissbrukare i Malmö och Lund. Socialstyrelsen har utvärderat verksamheten. Av utvärderingen framgår bl.a. att av de få fall där narkotikamissbrukare smittats av hiv under den tid försöksverksamheten pågått har alla utom en deltagit i sprututbytesprogrammen. Det har också visat sig att antalet inlämnade sprutor och kanyler inte motsvarats av utlämnade sådana. Det har inte heller varit möjligt att bedöma om de inlämnade sprutorna och kanylerna varit de utdelade eller andra. Socialstyrelsens bedömning var att en förlängning av försöksperioden inte tedde sig meningsfull. Trots detta beslutade regeringen att verksamheten skulle fortsätta. Enligt utskottets bestämda uppfattning är det motstridigt att förena Sveriges riksdags beslut om totalförbud mot all icke-medicinsk hantering av narkotika med en verksamhet som går ut på att dela ut verktygen för att kunna injicera narkotika. En fortsatt utbytesverksamhet med rena sprutor och kanyler till narkotikamissbrukare i Sverige skapar osäkerhet både här hemma och i Europa om vad svensk narkotikapolitik egentligen står för. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet djupt beklagligt att regeringen, som i sin narkotikapolitiska skrivelse (1997/98:172) uttalade att insatser som är ägnade att minska skadorna av missbruk, snarare än att syfta till drogfrihet, inte kan accepteras, ändå låter sprututbytesprojektet fortgå. Enligt utskottets bestämda uppfattning är det hög tid att regeringen avbryter de nu pågående projekten med utdelning av fria sprutor till narkotikamissbrukare. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med anledning av motion Ju908 (m) yrkande 5 ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *försöksverksamheten med rena sprutor m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju908 yrkande 5
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Motionerna	1
Ärendets beredning i utskottet	2
Utskottet	2
Den narkotikapolitiska inriktningen och förebyggande arbete m.m.	2
Utskottets bedömning.....	6
Åtgärder mot GHB.....	6
Utskottets bedömning.....	7
Dopinglaboratoriet och Dopingjouren	7
Utskottets bedömning.....	8
Försöksverksamheten med rena sprutor m.m.....	8
Utskottets bedömning.....	9
Hemställan	10
Reservation:	
Försöksverksamheten med rena sprutor m.m. (mom. 4).....	10

**Fel! Okänt namn
på
dokumentegenskap
.:Fel! Okänt namn
på
dokumentegenskap
.Fel! Okänt namn
på
dokumentegenskap**